

LETO XI.

ZVEZEK 2.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1911

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 2. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk.		Marenberg	29
Viteštvo	17	Sv. Lovrenc v Slov. gor.	30
Iz Ormoža v Jeruzalem l. 1527. (Konec)	19	Govorniške vaje:	
Zabava:		Naš sovražnik	31
Razpotje. Nedin Sterad	22	Drobtinice:	
Kratkočasnice	25	Otroci prilranili 2 milijona kron	32
Plesišče — bojišče Starogorski	25	Šolarji na Dunaju	32
Materina beseda sinu	25	Začetek novega leta	32
Razgled po svetu.	26		
Orli:		Listnica uredništva. »Ena« v Jarenini:	
Mariborski Orel	26	Dopis bi že bil dober, pa pravo ime morate naznaniti, drugače gre vse v koš. — O društvenih poročilih nam je včasih že manjkalo dopisov, za to številko pa smo jih dobili preveč. Vseh ne moremo priobčiti, drugače bi menda čitatelji urednika za ušesa potegnili, če bi jim prinesel samo »društvena poročila«. — Studenice: Dopis o zborovanju Bralnega društva smo izročili Slov. Gospodarju, ki ga je prinesel v štev. dne 5. jan. »N. D.« prinaša le dopise o mladinskih društvih, kadar vi mladi v Studenicah kaj priredite, pa bo »N. D.« rad poročal o tem. Novoletnim pesnikom: Za novo leto so prišle pesmi prepozno, sedaj je pa čas prepozen, drugače bi morda kdo rekel, da se je urednik »N. D.« v »kolendra« zmešal. Potrpite do drugega novega leta. Drugi: prosimo potrpljenja.	
Dekliški vrtec:			
Dobra gospodinja	27		
Oblačilo nedolžnosti	27		
Društveni glasnik:			
Št. Ilj v Slov. goricah	28		
Grabe pri Središču	28		
Slov. kat. izobraževalno društvo Kres v Gradcu	28		
Št. Jur ob Taboru	28		
Sy. Lovrenc. na Dr. polju	29		
Kamnica	29		
Podsreda	29		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — [Sklep uredništva 14. prosinca 1910.

Vsem mladeničem se toplo priporoča: „Zlata knjiga slov. Orlov“. Spisal Franc Terseglav. Cena vez. knjigi 2 K, broš. 1 K. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

≡ ≡ ≡ N A Š D O M ≡ ≡ ≡

Štev. 2. V Mariboru, 15. januarja 1911. XI. letnik.

Pouk.

Viteštvo.

Ni ga bilo in ne bo velikega gibanja, ki bi ne imelo senčnih strani. Tudi naše mladeniško gibanje jih kaže, saj je človeško delo, in zato nepopolno. V tem društvu se v pretirani meri shajajo, in tako se fantje in dekleta preveč odvrtaajo od doma, v onem goje preveč zabavo in izgube smisel za resne stvari; v tem se čez mero zabavljajo zoper nasprotnike, in mladeniči ne pridejo nikoli do tega, da bi tudi lastne napake spoznavali ter rajši pilili sebe; v onem je fantom preveč na tem, da se postavljajo, in ob vsaki priliki in nepriliki pokažejo; drugod posnemajo samo nasprotnike, in sicer bolj v tem, kar imajo na sebi slabega, v prirejanju veselje, ki veliko stanejo, v narodnem in drugem kričaštvu; nekaj jih je tudi, ki ne ločijo politične zavednosti od političnega sovraštva, na nasprotniku zapazijo le slabe strani, obrekovati in opravljati ga, se jim ne zdi greh, ni jim veliko na tem, če se o njem zlažejo, mu delajo krivico in grede nanj s kolom, ko bi se z modrostjo, previdnostjo in ljubeznivostjo dalo več opraviti, ne znajo potrpeti, če kaže kdo drugačno mišljenje celo v stvareh manjšega pomena, in tako se iz političnega nasprotstva rodi gotovo v 50% pravo osebnostno sovraštvo, ki je velik greh pred Bogom, in škoduje včasih bolj tistemu, ki sovraži, kakor onemu, ki mu sovraštvo velja. Zlasti pri dekletih je treba velike previdnosti, da se mesto versko in politično zavednih žena ne vzgoje furije, zakaj žena mora kljub ali pa ravno zaradi svoje verske gorečnosti, pravne čistosti in politične izobrazenosti ohraniti svojo naravno milobo in pretežen smisel za dom in družinsko življenje.

Take in enake napake spremljajo vsako gibanje, in je bodo v večji ali

manjši meri vedno spremljale, toda s tem ni nikakor rečeno, da se ne dajo zmanjšati do kolikor mogoče majhne mere, in tudi tega ne smemo misliti, da ni mogoče nekaterih sploh in popolnoma odpraviti. Pri tem imamo danes prav posebno eno stvar v mislih: tisto surovost, ki se kaže v tem, kako se med slovensko mladino včasih malo ceni človeško življenje.

Nagle krvi so bili naši fantje vedno, v novejših časih pa je dobila ta strast novo netivo po političnem sovraštvu, ki se je po čedalje ostrejši ločitvi ljudstva v dva tabora: katoliški in protikatoliški, vedno hujše vnelo. Tukaj moramo pomisliti dvojje: prvič da katoliško gibanje sploh ni mogoče, ne da bi se na nasprotni strani razvilo sovraštvo do njega, in v tem oziru je značilno, da je ravno naš Zveličar zadel s svojim verskim delom na toliko ljutih sovražnikov! Drugič pa ni nič manj gotovo, da kristjan sovraštva ne sme nikoli namenoma in nalašč vzbujati, da sploh nikogar ne sme sovražiti — nasprotno ljubiti! — ampak mora sovražiti le slabo stvar, greh, nasprotno težnje in namere ter delo; tako je delal tudi Izveličar, ki je slovesno izjavil, da zli svet sovraži. Toda tudi v sovraštvu do slabe strani mora biti prava mera: kolikor bolj kakšna misel, kakšno prizadevanje, kakšna naprava odvrta od Boga, tem bolj jo moramo sovražiti, zakaj Boga ljubiti, kar pa ljudske duše od njega oddaljuje, ne sovražiti; to je nemogoče. So pa nasprotna teženja, ki od Boga tako zelo ne odvrtaajo, in ta moramo manj sovražiti. Nikoli pa ne smem sovraštva zoper nasprotno mišljenje in hotenje prenesti na osebe, v katerih se javlja.

To je zelo težko, bo marsikdo rekel. Lahko seveda ni, če si kdo prav

nič ne prizadeva, premagovati samega sebe in krotiti svojo naglo jezo. Tak pa sploh imena, da je kristjan, ne zasluži, kaj še, da bi bil član kat. društev, v katera spadajo samo zavedni kristjani! Našim fantom daje v tem oziru najboljšo merilo od cerkvene oblasti potrjena in priporočana „Zlata knjiga“, ta mladeniški katekizem, ki bi si ga moral omisliti slehern naš fant in si vtisniti njegove nauke globoko v srce! „Zlata knjiga“ odgovarja na vprašanje: „Kaj mora biti zadnji namen boju zoper nasprotnike?“ tako-le:

„Zadnji namen boju zoper nasprotnike mora biti ne samo to, da se ljudstvo in mladina obvaruje pred njihovimi nauki, ampak tudi, da tudi oni kdaj spoznajo resnico in zagledajo luč ter najdejo milost pri dobrotljivem in neskončno usmiljenem Bogu.“

V tem kratkem stavku je povedano vse, kar je v tem oziru treba! Na eni strani mora krščanski mladenič slabo stvar tako črtiti in zato preganjati, da ljudstvo pred njo kolikor mogoče obvaruje, a na drugi strani mora delati na to, da tisti, ki iz zaslepljenosti za slabo stvar delajo, izprevidijo svojo zmotno. Izgovor, da nasprotnikov sploh ni mogoče izpreobrniti, ne velja. Težiti moramo za tem, če nasprotniki izpregledajo ali ne, to je pa njihova reč. Sicer pa se jih obrne veliko več na pravo pot, kakor mislimo. Trdovratni so navadno le voditelji; kmečki človek se liberalnih verig precej lahko opravi. In tembolj bomo to dosegli, čimbolj bomo, kar se tiče načel, odločni, kar pa se tiče oseb, s katerimi imamo opraviti, plemeniti, pravični, ne sovražni! S tem ni rečeno, da moramo nasprotniku povsod popustiti, ne! ampak tam pač, kjer ni neobhodno potreba, kjer se z ljubeznivostjo preje kaj opravi. Borili se za resnico, obenem pa biti tudi nasproti nasprotniku pravičen in kazati, da nam je tudi za njegov blagor, to gre dobro skupaj, pravzaprav je nujno tako! Zato pa prepirljivi, zdražbarji, lažniki, nasilneži, siroveži, izzivači ne spadajo v naša društva, so jim le v škodo. Pred vsem pa si, mladeniči, to dobro zapomnite, da je naj-

boljše orožje v boju zoper nasprotnika lep zgled, ki ga dajete s svojim življenjem! Dobro preberite, kaj pravi o tem „Zlata knjiga“ na vprašanje: „Kako krščanski mladenič sovražnike krščanske misli najbolj uspešno pobija?“

„Najbolj uspešno pobija krščanski mladenič sovražnike krščanske misli, če ustanavlja krščanska društva vsenaokoli in v njih marljivo sodeluje; zlasti v lastnem društvu dela vneto za vzore in cilje mladeniške organizacije;

žene, dekleta in matere vzpodbuja za društveno življenje in navdušuje za zmago katoliške misli;

z gledno živi in vedno bolj napreduje v krščanskih čednostih in popolnosti, da poživlja lastne somišljenike, nasprotnike pa premaga z dobrimi deli ali jih pa osramoti s svojim čistim in bogoljubnim življenjem.“

Rekli smo, da je velika napaka med slovensko mladino ta, da ponekod fantje zelo malo cenijo človeško življenje. Svoje čase so bile slovenske zemlje na žalostnem glasu, da se izvrši v njih največ ubojev in težkih telesnih poškodb v celi Avstriji. Odkar se je pa začelo krščansko društveno življenje in je po dobi liberalne malovernosti, ki je bila tudi deželo tupatam nemalo okužila, zopet jelo bujno procvitati versko življenje po nabožnih društvih, so se dobre posledice v primeroma kaj hitrem času jasno pokazale, posebno pri fantih. Odkar fantje telovadijo v naših društvih, pojo, se uče govorništva, poslušajo predavanja in žrtvujejo svoj denar rajši za to, da se vsako leto v večjem številu na svojih shodih zbirajo ter spoznavajo in snujejo načrte za bodočnost, kakor pa za popivanje, vasovanje in podobne norčije, se uboji in pretepi manjšajo, varčnost in treznost se čedalje utrjata.

Res pa je, da na nasprotni strani ali pa med tistimi, ki nam sicer naravnost niso nasprotni, pač pa zavoljo svoje dušne lenobe našega prosvitljajočega gibanja radi ne vidijo, siro-

vost narašča, vsaj v mnogih krajih. In zavoljo tega so napisane pravzaprav te vrstice. Zgodili so se zadnji čas celo uboju, kojih žrtev so bili možje v najlepši dobi življenja, družinski očetje. Hvala Bogu, da člani naših organizacij niso bili pri tem prav nič prizadeti. Rečemo pa tudi to: ne bodo nikoli smeli biti prizadeti! Eno pomislimo: strašen greh je, dvigniti roko proti bratu sočloveku! Jezus Kristus je vedno in odločno dejal, da je že tisti, ki ga hudo razžali, zaslužil peklenški ogenj. In če beremo pismo apostola Pavla, najdemo skoro na vsaki drugi strani določno in ostro zapisano, da ubijalci, zdražbarji in nasilneži ne bodo videli nebeškega kraljestva. In res! popolno pomanjkanje krščanskega duha kaže, kdor se loti svojega bližnjega, in spravi v nevarnost njegovo življenje, njegovo dušo, njegovo zdravje, njegovo družino. Ali ni telo in duša bližnjega tempel božji, ali ni tudi on namenjen za večno slavo, ali ne nosi v svojem sreju podobo obličja božjega, ali ni opran s krvjo Gospodovo, ali ni njegov otrok, in ga li sam Bog ne ljubi, tudi če je grešnik?

Zato pa podamo ta-le resni nasvet vsi naši javnosti, zlasti pa vsem slovenskim katoliškim političnim listom: Ako bi se zgodil kdaj žalosten slučaj, da kdo izmed naše organizacije hudo poškoduje, napade, izziva ali celo, — kar Bog obvaruj! — spravi v resno nevarnost življenje kakega nasprotnika — ne zamolčati tega pod nobenim pogojem, ne stvariti niti najmanjškušati olepšati, takoj in nedvorno dejanje obsoditi, tistega, ki se je pa pregrešil, javno označiti in brez obotavljanja iz naše organizacije za vedno izključiti! Naj kujejo nasprotniki iz tega orožje zoper nas kolikor hočejo, če se bomo tako ravnali, bomo končno vendar-le mi prav imeli.

V kali pa bomo v naših mladeniških organizacijah zatirali vsako sirovost zlasti s tem, da bomo udoma-

čili med našimi mladeniči „Zlato knjigo“, in jo bomo fantom pridruženih večerih skrbno in pridno razlagali, ter skrbeli za to, da si jo bo vsak mladenič, ki se hoče k nam prištevati, omislil, in jo tudi doma z veseljem čital, jo jemal s seboj v tujino in seznanjal z njo svoje tovariše, prijatelje, brate in sestre. Saj ni samo za Orle, saj je za vsakega krščanskega mladeniča pisana, in tudi dekleta jo bodo brale s pridom! Zlasti pa vtisnimo fantom, kar je tudi za ravnanje nasprotnikom odločilne važnosti, v spomin ono poglavje iz „Zlate knjige“, ki govori o viteštvu. „V čem se kaže fantovsko viteštvo? povprašuje „Zlata knjiga“ in odgovori na to tako-le:

„Fantovsko viteštvo se kaže v plemenitem mišljenju, blagem srcu, disciplinarni volji in neomadeževanem življenju, pa v vnetem delovanju za ljudski blagor.“

Tega se držimo, to zabičujemo naši mladini, v tem smislu se izobrazujemo, v duhu krščanskega viteštva, pa bo vsaka sirovost, nespodobnost in nasilnost izginila kakor slana ob prvih pomladanskih žarkih!

Iz Ormoža v Jeruzalem l. 1527.

(Konec.)

Nevarnost pred morskimi roparji sicer ni bila izključena, vendar ni bila tolika, kakor na veliki ladiji, ker malih ladij roparji navadno niso napadali — se ni izplačalo —, ampak prežali so tem bolj na velike. A naše popotnike so čakale sedaj druge velike težave in naravnost občudovati moramo njih pogum in gorečnost. Mala ladija se je pomikala le počasi naprej, ker veslarji pač ne morejo ladije tako močno gnati, kakor če se upre veter v jadra. Vožnja je bila torej počasna. Morski valovi so pa na odprtem morju lahko ladjo še bolj sem in tja metali, kakor veliko. Vsled tega so potniki hudo trpeli na morski boleznih. Še hujše je bilo to, da na ladiji ni bilo ku-

činje, in tako ves ta čas niso okusili nič toplega. Ladija tudi ni imela strehe, in tako so se pekli po dnevu na vročem solncu, ponoči pa zmrzovali, ker noči na morju so tudi v poletnem času večkrat hladne. Povrh so bili še v neprestanem smrtnem strahu, da jih zasači kaka nevihta in zažene ladijo ob kako pečino ter razbije. Tako so si v polni meri izkusili, kako resničen je izrek: Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda.

Na Veliko gospojnico popoldne so zagledali naposled sveto deželo. Nepopisna radost je prevzela njih srca, da so se veselja kar jokali. Ko je zahajalo solnce, so se peljali v luko mesta Jafe. A izkrcati se niso smeli, dokler niso dobili dovoljenja od turškega paša v Ramli. K jafskemu poglavarju so najprej poslali tolmača in ga prosili, naj jim pošlje vsaj nekaj tople jedi. Dobili so neko prevreto meso z rižom in drugo prikubo po turškem načinu ter so se vsaj za silo okrepčali. Drugi dan so poslali tolmača k paši v Ramlo, med tem so pa morali čakati na ladiji. Vendar so se natihoma toliko izkrcali, da so poljubili tla svete dežele, se skopali in si osnažili obleko. O Jafi pravi naš potopisec, da je bila nekdanj veliko mesto, a pozneje razdejana, kakor je še takrat svedočilo razrušeno zidovje. Od krščanskih svetišč je stala le neka majhna kapelica, kjer je nekdanj prebival apostol Peter pri usnjariju Simonu.

Šele tretji dan je prišel tolmač z dovoljenjem in z osli, na katere so posedli in se napotili proti Ramli. Dandanes se jeruzalemski romarji iz Jafe zložno peljajo z vlakom, takrat so pa jezdili le osle, ker konj menda ni bilo dovolj, ali so bili pa predragi. Bilo je v nedeljo na vse zgodaj, ko so se spravili na neosčillane osle, za spremstvo jim je poslal paša nekaj Turkov. Za sedlo si je vrgel na oslov hrbet vsak svoj plašč, stremen si je moral napraviti vsak sam iz lesa in privezati z motvozi. Tako so jezdili naprej, večinoma ponoči, ker je bila čez dan neznosna vročina. Blizu Ramle pa je vrgel muhasti osel našega potopisca v prah, in ker je imel noge zadete v stremenu, ga je vlekel za seboj, dokler ga ni rešil Turek. Pri tej nezgodi je izgubil svoje tovariše in je moral s Turkom samim jezditi naprej, vendar se mu ni nič zgodilo.

Okolica Ramle je bila takrat prav lepa, kakor je deloma še dandanes; rastle so ondi palme, pomeranče, citrone, datelji in drugo južno sadje. V Ramli so se nastanili v neki veliki zidani hiši, katero so oskrbovali frančiškani iz Sijona v Jeruzalemu. Celih osem dni so morali ostati v Ramli, ker jim paša ni dal spremstva in dovoljenja, da bi šli naprej. Zadrževal jih je nalašč, da so pustili več denarja v Ramli, ker so morali od domačinov kupovati živež. Dali so paši pod palec 12 cekinov, a vse zastonj, ni jih pustil naprej. Naposled jim je zmanjkalo vina, in morali so piti smrdljivo vodo, vsled česar jih je mnogo zbolelo. Tudi naš ormoški potopisec je dobil hudo mrzlico. Ko so se že vsega naveličali, je šlo poslanstvo k paši in ga prosilo, da jih pusti dalje in jim da potrebno spremstvo. Brez spremstva namreč ni bilo mogoče naprej zaradi divjih Arabcev, ki so bili sovražni Turkom, kakor kristjanom. Ko je paša videl, kako so shujšali potniki, je pokregal svoje ljudi, zakaj jim bolje ne strežejo, in rekel: če torej nečete ostati dalje pri nas, pa idite ponoči po polnoči.

Arabski vozniki še dandanes zahtevajo, da se morajo potniki pri daljnih izletih držati vedno istega voza, dasi so vsi že naprej plačani. To navado so imeli že takrat; vsak je moral zajezditi zopet tistega osla, s katerim je prijezdil v Ramlo. Naš ormoški romar pa si je hotel izbrati drugega osla, ker ga je bil prvi med potom vrgel na tla. Zasedel je torej drugega osla, a ko je lastnik prvega to videl, je planil nanj in ga potegnil doli, a gospodar novega osla se je potegnil za svojega novega potnika in ga vlekel nazaj na svojega osla. Tako sta Turka nekaj časa vlačila ubogega frančiškana sem in tje, da bi ga bila skoraj raztrgala. Nazadnje je vendar

morje strašno razsajati, in bati se je bilo, da se ladija potopi, ker je bila preobložena z blagom. Morali so se vrniti na Ciper, ladijo razbremeniti in čakati še sedem dni na ugodnejše vreme. Šele 9. novembra so odpluli proti Rodu, a že naslednjo noč je prihrul nasprotni veter, drugi dan pa je nastala popolna tišina in niso mogli naprej. Celih osem dni so jih gonili vetrovi sem in tje. Na Rodu so se le skrivaj izkrcali, da so dobili sveže vode. Pri tej priliki sta pribežala k njim dva turška sužnja, katerih eden je bil Slo v e n e c, drugi pa Grk. Dne 21. novembra so došli na Kreto, od koder so odpluli zaradi viharjev šele 8. dec. Na potu proti otoku Korfu jim je umrl eden romar, mladi nizozemski vitez, spustili so ga v morje. Dne 22. dec. jih je prisilil veter, obstati na dalmatinskem otoku Hvaru, kjer so obhajali

tudi Božič. Na sam božični dan je odrinila ladija naprej ter prišla čez nekaj dni v Rovinj, kjer je ostala, romarji so se pa na manjši ladiji peljali v Benetke. Našima ormoškima romarjema bi bilo iz Istre pač bližje domov, vendar sta se peljala z drugimi v Benetke, kamor so prispeli ravno na staro leto. Ko so zagledali Benetke, so začeli peti na ves glas zahvalno pesem, Lahko si mislimo, kakšna čustva so navdajala potnike, ko so po tolikih težavah in nevarnostih stopili zopet na varna tla.

Potopisec konča s tem svoj jeruzalemski potopis. Ko sta prišla s tovarišem zopet v Ormož, je bila pač blizu že zopet Velika noč. Mi smo pa lani potrebovali za jeruzalemsko romanje komaj tri tedne. Takšno je bilo jeruzalemsko romanje pred 400 leti!

Zabava.

Razpotje.

V izredno ljubkem kraju naše Gorenjske, na desnem bregu bistre Save, je živela pred več desetletji srečna družina Zaplotnikov v miru in slogi. Jasno in očito je ležal nad njihovo lično hišo božji mir, se razprostiral nad obsežnim poljem in pričal sosedom o bogoljubnosti Zaplotnikove družine.

Zaplotnikov oče je bil premožen trgovec. Kupčeval je po vseh večjih krajih naše domovine, odhajal je z upom tudi v tujino in se vračal zadovoljen domov. Vaščani so mu poverih marsikako prijetno in neprijetno nalogo, in on jo je izvršil kot svojo sveto dolžnost. Zato so ga ljubili, spoštovali njegovo družino in mu želeli vedno več sreče.

Pobožna, marljiva in radodarna je bila Zaplotnikova mati. Skrbela je za skupni družinski blagor, se trudila za vsakega posameznika. S pobožnostjo ni nikogar nadlegovala, temveč je umela uresničiti svetopisemske besede o pravični, čednostni ženi.

Sin Jože je imel večidel očetove lastnosti, katerih pa ni znal potrebno

urediti, in je tako razodeval že v mladosti omahljivost in nestalnost, sicer dobrega značaja.

Hčeri Francka in Micka sta kazali bolj materin značaj. Vendar je imela Micka nekaj sorodnega s svojim bratom. Bila je svojeglavna in le za kratek čas zavzeta za kaj boljšega.

Različnost udov Zaplotnikove družine je bila podobna močnemu drevesu, ki korenini globoko v rodovitni zemlji, a rodi na raznih vejah razne sadove. Eni so boljši, drugi slabši. In umen gospodar pride, reže izrastke, seka veje, cepi in čaka na dober uspeh. Pa le redko se posrečijo vsi cepi. Gospodar cepi dalje, reže in seka, včasih tako dolgo, da onemore drevo in začne počasi in vidno hirati.

Tako je bilo z Zaplotnikovo družino . . .

Korenina družinskega drevesa je obolela, zaostala v rasti. Nevaren črv se je zaredil v mogočnih koreninah hišnega gospodarja . . .

Zaplotnikov oče je začel piti . . .

Tam ob laški meji, nekje na Goriškem se je zagledal v lepo, sladko vin-

sko kapljico. Sprijaznil se je s sovražnikom našega ljudstva. Sam ni vedel, kako je prišlo, da je prišlo, je vedel.

Navada, železna srajca, ga je opominjala tudi doma in mu kazala dobrovoljno hišo s trtnim vencem nad vratmi. Često je zahajal tja, presedel tam cele ure in se pozno vračal.

Zato je trpela kupčija, trpela pred vsem njegova družina. Ljudje so stikali glave, šepetali o nenavadnem ravnanju Zaplotnikovega očeta. Ženske ob vaškem studencu so se pogosto shajale, govorile resnične in neresnične reči o njem. Otroci so ga videli pijane ga in mu nagajali.

Vsa vas, od hriba do savskega obrežja je bila vznemirjena...

Mrzlega zimskega dne je odhajal Zaplotnik v daljni svet.

Hčerki Francka in Micka sta ga držali za roki in mu priporočali, naj se varuje na potu. Zaplotnikova mati, pridna in umna žena, ga je prosila, naj ne potuje ob takem ledenem vremenu. Imela je vzrok za to. Prejšnji večer sta se sporekla, ker mu je ona ljubeznivo očitala njegovo napako. In kakor je bil Zaplotnikov oče prej razumen, tako je bil sedaj hitro vnet od jeze. In v tej jezi je sklenil odpotovati.

Zato ga je ona opominjala in mu omenila čudne sanje, ki jih je imela o njem. On je ni poslušal. Zavihtel je po stari navadi bič in sani so zaškripale. Čili konji so zdirjali in odpeljali Zaplotnikovega očeta...

Jože tedaj ni bil doma.

Prišel je šele na večer tistega dne. Ko je zvedel o očetovem odhodu, se je prijel za glavo, vzkliknil in tekel v hlev, poklical hlapca in mu velel takoj napreči.

Mati in sestre so pri tem skoro obupale. V globoki žalosti vsled moževnega odhoda, povečanem v tem nerazumljivem početju sinovem, je omedlela mati. Francka je storila, kar je mogla, Micka pa je tekla k oddaljeni sosedu... Ko se je vrnila s sosedovo materjo, brata in hlapca ni bilo več...

Jože je pomagal tisti dan v mlinu. Tako sta se zmenila z Jakom, mlinar-

jevim sinom. Kadar bo pa treba pri Zaplotnikovih, bo pa prišel Jaka.

Ravno so se pomenkovali, ko je pritekla Klempšova Marjana z vrečico žita. Ko je zagledala Jožeta, je pripovedovala v eni sapi, kako je odhajal njegov oče in kaj se je vse godilo pred hišo. Jože ji ni hotel verjeti. Nasmehnil se je znani klepetulji in jo pustil v miru...

Sredi popoldne pa je prišel čevljar Martin, ki je prihajal iz mesta po najbližji stezi, ne daleč od vozne teste. Stopil je v mlin. Ker ni bilo prej nobene hiše, se je ustavil tu in začel pripovedovati, da se mu je zdelo, kakor bi videl pod breškim klancem prevrnjene sani.

Jožetu je zašumelo v glavi. V mislih je primerjal Marjanine in Martinove besede, in zdelo se mu je, da bi bil to njegov oče.

Hitro je tekel domov, vprašal po očetu..., in se odpeljal s hlapcem proti klanecu...

Zaplotnikova mati je ležala nezavestna. Zaman je bila vsaka pomoč, ki so jo imeli na razpolago. Zato so poslali hišnega pastirja po gospoda...

Komaj je prejela poslednje zakramente, je vzdihnila v notranjem trpljenju, in slišale so se komaj slovke božjega imena.

Ob zadnjih zvokih večernega zvozna, med ihtenjem Francke in Micke, je zapustila njena dobra duša svoje zemeljsko bivališče.

Neutolažen je bil plač njenih hčerk, osirotelih in oropanih največjega zaklada na svetu.

Urno so drčale majhne sani po osamljeni cesti. Jože ni imel niti časa misliti, ko ga opomni hlapec, da je bil oče gotovo namenjen na daljše potovanje, ker je vpregel v velike sani najboljše konje.

Tedaj še ni bilo železne ceste, in ljudje so morali potovati peš ali na vozu. Tudi stari Zaplotnik je potoval v oddaljene kraje na vozu...

Jože ni mogel ničesar misliti in premišljevati. Venomer je poganjal ko-

nje, ki so hiteli, kar so mogli. Da je bil samotni potnik na cesti, ne bi se mogel pravočasno ogniti gotovi nevarnosti.

Že je bila popolna tema, ko zavozita v gozd, v katerem so prebivali v prejšnjih časih hudobni roparji. Obe ma se je zdelo, da vidita sredi gozda ogenj, in v hišicah iz smrekovega lubja rokovnjače. Zato je pognal Jože znova puhteče konje, da je lisee spodrsnil in bi se skoro zvrnil v cestni jarek.

Konji so hiteli, sani so škripale...

Naenkrat je opomnil hlapec na breški klanec in prižgal svetilko, napolnjeno s svežim oljem. Ustavila sta konje, stopila raz sani in korakala v visokem snegu, vsak na eni strani.

Na dnu klanca sta zapazila v medlem svitu zlomljene sani. Izvlekla sta jih iz grmovja in našla s snegom zakritega moža. Hlapec je skočil po luč, posvetil, in — groza, bil je Jožetov oče. Strah in trepet sta prevzela sinovo srce. Le z velikim premagovanjem je pomagal hlapcu, da sta naložila mrtveca na sani. Nad mrličovo glavo pa sta privezala brlečo svetilko.

Hlapec se je še oziral, ne bi li opazil kaj kakoga konja. Toda zaman...

Očitno so izvršili še ne popolnoma iztrebljeni roparji grozen zločin...

Pognala sta konje, ki so hiteli, kolikor so jim dopuščale utrujene moči...

Že pri prvih hišah so ju pričakovali vaščani, katerim je čevljar Martin povedal o hudi nesreči. Vznemirjeni vsled hitre smrti Zaplotnikove matere, so v nemirni znatiželjnosti pričakovali, kaj jim povesta prihajajoča.

Pri nepričakovanem prizoru pa so se prestrašili celo najpogumnejši. Ženske so zajokale in obkolile sani, da sta morala oba izstopiti. Nihče pa ni upal povedati Jožetu o smrti njegove matere.

Prišli so počasi v sprevođu pred Zaplotnikovo hišo.

Mučen, pomilovalen prizor so gledali tu vaščani. Tugovanja in joka ni bilo konca. Sin in hčere so v obupu sloneli eden na drugem, brez glasu, v nemirnem ihtenju...

* * *

Eno leto po tem žalostnem dogodku se je poročila Franeka z mlinarjevim Jakom. Bilo je vse veselo, kakor po navadi ob takih prilikah...

Živela sta dolgo v srečnem, blagoslovljenem zakonu, in mali Janezek je spominjal s svojo podobnostjo mlinarjevo mater na njenega nesrečnega očeta...

Drugače je bilo na Zaplotnikovem domu. Mladi gospodar Zaplotnik je zamenjal svoje dolžnosti, in si prilastil vse možne slabe lastnosti. Tudi je začel piti, in je pil pri vsakem veselem ali žalostnem dogodku. Pil je ob suši in v dežju.

Radi njegovih napak ga ni maralo nobeno dekle. Sicer je bil lep, čvrst mladenič, toda kje je ženska, ki bi vzela pijanca za moža?...

Jože se ni mnogo menil za dobro ali slabo govorico. Zapravljal je tja v en dan podedovano premoženje in se ni veliko brigal za domače zadeve. Doma je gospodinjila nekaj časa sestra Mica, a se je kmalu naveličala bratovih sitnosti in zapravljanja ter je odšla v neko tuje mesto. Od tedaj se ni vrnila več v rojstni kraj. Bila je izgubljena za domovino.

Dokler je imel Jože kaj veljave radi premoženja, so mu stregli po gostilnah na vsak migljaj. Ko se je pa počasi muzala njegova veljava, je izginevala tudi gostilniška prijaznost...

Čez par let so mu prodali dom in polje, in ga postavili na cesto. Par tednov se je klatil po domačem kraju, nato je izginil...

V tistem času so prišli neznani gosposodje in so merili okoli nekdanje Zaplotnikove hiše, ki se je vedno bolj bližala počasnemu razpadu radi zanikrnosti njenega novega gospodarja, vdanege pijanca.

Gosposodje, ki so merili, so sklenili, da se mora hiša podreti, da se dobi prostor za gradnjo železnice. Zato so jo odkupili, in kmalu je ni bilo...

Na kraju, kjer je nekdanj gosposodvala sreča, se je naselilo prokletstvo radi malenkosti družinskega spora, radi nepremagovanja samega sebe.

Tako je strolnelo počasi močno družinsko drevo, ker je obolela korenina, in ni mogla pošiljati mladikam sveže, zdrave hrane. Posušile so se plodne veje, in le en cep se je obnesel, ki se je razvil v zdravi, dobro pognojeni zemlji zdrave korenike...

* * *

Dandanes je izpeljana železnica v onem ljubkem kraju naše divne Gorénjske, na desnem bregu bistré Sаве. Podnevi in ponoči vozijo vlaki domačine in tujece čez mesto, kjer je stala pred več desetletji ponosna hiša srečne Zaplotnikove družine.

Nedin Sterad.

Kratkočasnice.

Dvounno. (Resnična dogodba.) V nekem glavnem mestu je minister na potu v svoj urad kupil vsako jutro prečo od pekovskega vajenca. Nekoč pa zapazi, da je pozabil denarnico doma, in zato ni mislil nič kupiti. „Dobro jutro, g. minister! Ne boste nič kupili?“ vpraša deček. „Ne“, odgovori minister, pozabil sem danes denar doma, pa ne morem plačati.“ O, to nič ne de, mi boste g. minister ostali dolžni in boste plačali jutri dve!“ Kaj pa, če bi po noči umrl?“ „O, ne bo veliko škode!“

Zna si pomagati. Župan (v seji obč. odbora): „Gosp. okr. glavar je rekel, da želi, da bi se predlog zaradi oddaje občinskega pašnika soglasno sprejel. Torej, kdor je zoper predlog, naj gre domov, potem bomo že soglasno sklenili.“

Izdal se je. Neki Rusin je spal s 5 poljskimi delavci v eni sobi. Neko noč mu je bilo ukradenih 24 kron, a vsi so ogorčeno ugovarjali, da bi kdo izmed njih to storil. Rusin pa je dobro vedei, kako praznovorni so tovariši. Sklical jih je skupaj in izročil vsaši. Sklical jih je skupaj in izročil vsaši. Sklical jih je skupaj in izročil vsaši. „Tu kemu kratko palico z besedami: „Tu dobi od mene vsak po eno palico. Vse so enako dolge. Toda ko bo minulo 30 minut, bo palica tistega, ki je ukradel denar, zrastle za 2 cm. Čez pol ure mi bo vsak vrnil palico.“ In tako se je zgodilo. Čez pol ure je dobil Rusin 5

palic nazaj. Štiri so bile ravno tako dolge ko prej, ena pa je bila krajša. Delavcu, ki mu jo je dal, je povedal v obraz, da je on tat, in jokajoč se, je priznal. Samo tega ni mogel prav razumeti, kako je okradeni na to prišel. On je namreč palico natanko za 2 cm okrajšal, da Rusin ne bi spoznal, da je izdajalski les za 2 cm zrastlel.

Plesišče — bojišče.

Na plesišče
in bojišče
zreti, ni posebna slast;
bíl se nisem,
plesal že sem,
sam ne vem kolikokrat,
a to rečem,
da več nečem
tega, kar je zmisllil škrt,
raje idem,
da se bijem
saj je itak vse en vrag!
Na bojišči
in plesišči
smrt pograblja me za vrat,
med obema
tema dvema
je razloček samo tak:
če me v boji
smrt osvoji
z dušo angelj ide zlat,
raz plesišča
si pa vriska
zadovoljno v pekel škrt.

Starogorski.

Materina beseda sinu.

Zakaj iz mile domovine
na tuje vleče te srce?
Poglej doline, te planine,
gorice in plodno polje.

Spominjaj se na rodne trate,
kjer živel srečen si otrok.
Dovolj doma je sreče zate,
ozri le malo se okrog.

Vinograd sladko vince daje,
na njivi raste tečen kruh,
čez vince in čez kruh pa slaje
v telesu zdravem zdrav je duh.

Če srečen torej hočeš biti,
ostani veri, domu zvest.
Solzâ ne bo ti treba liti,
pogubnih boš se rešil cest.

Dorislav.

Razgled po svetu.

Na Dunaju smo dobili novo ministertvo. Ministerski predsednik je zopet Bienert, minister notranjih zadev grof Wickenburg, finančni minister dr. Meyer, poljedelski baron Widmann, naučni minister je ostal grof Stürgkh, pravni pa Hohenburger, domobranski minister je ostal Georgi, železniški minister je postal poslanec Glombinski, minister javnih del Marek, in minister za Galicijo Zaleski. Razen zadnjih treh so vsi Nemci. Kaj pravičnega in dobrega nimamo pričakovati od tega ministertva, v katerem sedijo taki zagriženci, kakor sta Stürgkh in Hohenburger. — Zadnje dni se je vršilo po vsej naši državi ljudsko štetje. Na tako ljudsko štetje bi bili lahko ponosni tudi Turki. Nemci so si dovolili nezastlišane goljufije in nasilstva. Na milijone Slovanov so zapisali za Nemce, na Korčškem so razpustili Slovincem prekornostno politično-gospodarsko društvo, samo da ne bi moglo gledati na

prste podivjanim Nemcem. — V Zagrebu je postal pomožni škof dr. Bauer, vivši bogoslovni profesor. Za časa tiranskega bana Khuena je bil dr. Bauer zelo neljuba oseba, sedaj pa postane svoj čas celo nadškof. — Na Portugalskem so že sili ljudovlade. Razni sleparji so obetali ljudstvu beli kruh, sedaj pa mu dajejo kamenje. — V Arabiji in Siriji so še vedno boji med Turki, Arabci in Druzi. — Pri Jarenini se je zgodil strašen umor. Posestnik Jakob Danko je prodal telico in se vračal z denarjem iz Št. Ilja domov. Pri nekem gozdiču ga je pričakoval ropar in mu razklal s sekiro glavo ter vzela denar. Ropar je neki Klobasa, ki se je pritepel v Jarenino od Št. Petra pod Svetimi Gorami in je človek brez vsake vzgoje. Delujmo, da taki slučaji nezastlišane podivjanosti in podlosti izginejo iz ljudstva. Kako grdo, sramotno je to! — Na Češkem so se zopet razbila pogajanja med Čehi in Nemci.

Orli.

Mariborski Orel. Dasiravno obdaja naše mesto trd nemški led, vendar se gnetemo mariborski Orli vedno živahneje. Predavanja se vrše redno vsako nedeljo ob 2. uri popoldne v uradništvu „Straže“, nanašajo se navadno na najvažnejše točke naše organizacije. Predavatelji obdelujejo navadno vedno novo tvarino. V tem oziru so nam prihiteli na pomoč naši čč. gg. podporniki, ki so obljubili, da bodo tudi v novem letu podpirali naš telovadni odsek. — Na Kraljevo, dne 6. januarja pa je uprizoril naš Orel Medvedovo žaloigro „Za pravdo in srce“ v dvoran Kat. delavskega društva v Mariboru. Dvorana je bila polna občinstva, prišli so naši mariborski somišljeniki, pa tudi iz okolice je prihitela poseben mladina. Vse moške vloge so imeli bratje Orli. Igra, ki se nanaša na našo slovensko zgodovino, na kmečke upore, „kralja“ Gobca, ne usmiljene graščake in valpete, je vzeta res popolnoma iz ljudskega življenja,

ter bi bilo želeti, da jo uprizorijo tudi druga naša društva, kjer razpolagajo z večjimi odri. Dasiravno so nastopili v igri večinoma sami novinci-diletanti, vendar je igra krasno uspela. Glavne vloge so bile v dobrih rokah. Občinstvo je ob koncu posameznih dejanj živahno ploskalo, kar dokazuje, da so naši Orli pogodili svoje vloge. Slikovit je bil n. pr. posebno začetek 4. dejanja, ko krog slepeca-siromaka Grajana nastopi vaška mladina in kmetje ter zapoje kmečko pesem „Le vkup, le vkup uboga srenja“. — Ker je ta predstava tako dobro uspela, bo naš Orel gotovo še večkrat nastopil na odru. Da pride Orel sčasoma do lastnega telovadnega orodja, ustanovili smo tudi poseben sklad, v katerega plačujejo bratje po vinarjih kazni za vsako, po nepotrebi izgovorjeno tujko. V sklad prispevajo tudi tobakarji svoje prispevke. — Z novim letom je vstopilo v odsek zopet več novih članov. Napredek torej povsod. Na zdar!

Dekliški vrtec.

Dobra gospodinja. Danes začnem z divjo perutnino. Otvorim to svojo razpravo s pripravljanjem divjih rac in gosk, pri katerem ni posebne razlike. Obležavanje perutnine je neobhodno potrebno. Najbolje je, živalče za nekaj dni obesiti popolnoma neosnaženo in neoskubljeno na hladen kraj; v toplejšem času, ko se strelja le mladi rod, zadostuje, položiti živalice za en dan v ledenico. Mladih živalic ni treba dejati v strojo (paco); po snaženju in osolenju jih moraš drgniti znotraj s stlačeno sardelo, zunaj pa s stolčnimi brinjevimi jagodami. Dobro je tudi, če privežeš na raso ali gosko nekaj šnit slanine; med pečenjem pa maži in polivaj še z zmočajem (putrom), ki ga moraš imeti v to pripravljenega v posebni skledici na ognjišču. Če je žival zadostno pečena, se odstrani slanina, primerno narezuje in okusno nadeva na topel krožnik, polije nekaj z mastjo, ki je ostala v ponvi; ob robu krožnika položi s šeflico praženi riž, kot dodatek nudi solato ali tudi prisiljeno zelje. Starejše živali se po obležavanju in snaženju dene za eden ali dva dni v strojo (kakor pri zajcu); potem pa se je ravnati radi drgnjenja in pečenja kakor pri mladih živalicah. Nazadnje se dela omaka kakor pri zajcu; perutnina se nareže, polije z omako. Kot pridatek priporočam majhne emoke iz žemelnih drobtinic (Bröselknödel). — Prihodnjič nadaljuje

stara kuharica.

Oblačilo nedolžnosti. Draga mi dekleta, oblačilo nedolžnosti je najlepše, a skrbno pazi, da ga ne zamažeš. Poišči si, mladenka, najlepšo obleko, nesi jo umetni šivilji, ta ti naj našije zlata ali srebra, da jo bo vse občudovalo, vendar to še senca ni proti oblačilu nedolžnosti. Na oblačilu marsikatero mladenke se berejo krvavi žulji

dobrih starišev in sledovi težko prisluženih denarjev za prodano nedolžnost. Da, oblačilo je drago, koliko pa stane sveta nedolžnost, s katero naš je Sin božji s toliko ceno odkupil. In sedaj živi toliko deklet od zapeljivčevih praznih obljub lahkomišlno z grešnim veseljem, slabem znanju. Zemljiska obleka trpi le kratek čas, sveta nedolžnost pa vekomaj. Kako nežne se rožice, ki cveto, naj se jih dotakne prevroč ali prehladen veter, že pomemljejo in zvenē. Kako hitro se ti omaže belo krilo tvoje nedolžnosti, ako vse verjameš nesramnim zapeljivcem, ki te oropajo tvoje nedolžnosti. Oblačimo si le znamenje sramote in greha, čimo si le znamenje sramote in greha, oh pa toliko deklet se ž njo baha, ta povzročuje sama sebi veliko izkušnjav in daje drugim z obleko slab vzgled, stori se krivo, mnogo lastnih in tujih grehov, in pade prej ali slej. Mladenka, ki se nečimurno oblači, ne more obema gospodoma služiti. njene misli so le pri obleki, nastavlja sama sebi in drugim nevarne zanjke. Rožice, ki rastejo poleg ceste, jih kmalu poteptajo. Dekleta, katera se žez mero lišpajo, ne morejo dolgo ostati nedolžna, oblačijo se prevzetno zato, da bi se dopadle ljudem, ne pa Bogu. Taka prevzetna lišpanka se poštenim ljudem ne dopada, ne služi v svojo čast, temveč sama sebi v sramoto in škodo. Draga mi dekleta, oblačite se ponižno, po vzgledu Jezusovem, On je tudi nosil priprosto, ponižno obleko, katero mu je naredila Marija, njegova Mati, pa tudi po svojem stanu in premoženju. Ne kupuj si drage obleke, pa prevzetne ne, ne kaži, da bi ljudje za teboj gledali in te občudovali, ampak prizadevaj si, da se bo Bog oziral z veseljem na tvojo ponižnost in na tvojo čisto nedolžnost.

Društveni glasnik.

St. Ilj v Slov. goricah. Naša mladina se zopet pridno giblje. Po neutrudnem delovanju našega vlč. g. župnika Vračka se je ustanovila Marijina družba za mladeniče in dekleta. Sedaj se pridno pripravljamo na veselico, ki se vrši v nedeljo 29. prosinca v Slovenskem Domu. Igrala se bo igra »Požigalčeva hči«. Že sedaj vabimo naše domačine in sosedo iz Jarenine, St. Jakoba, Svečine, Sv. Kungote in naše Mariboržane, da nas pridejo obiskat. Poleg igre so na vspeh še druge zabavne točke. — V nedeljo 22. in ponedeljek 23. januarja pa priredi Slov. kršč. soc. zveza v dvorani Slov. Doma socialni tečaj. Predavanja se začnejo v nedeljo 22. januarja po večernicah. Predavali bodo o zelo važnih predmetih najodličnejši govorniki in strokovnjaki iz Maribora in drugod. Ž-leto je, da se udeležijo tečaja vsi naši Šentiljčani, Jareninčani, Svečinčani in Kungovčani. Na agitacijo! Za oddaljene bo preskrbelo šentiljsko bralno društvo brezplačna stanovanja.

Grabe pri Središču. Naša Dekliška zveza lepo napreduje. V teku svojega obstanka je imela že štiri skupna zborovanja. Posebnega pomena je zadnje zborovanje, ki se je vršilo dne 26. decembra minolega leta. Vrli naši govorniki in govornice so pokazali tukaj svoje duševne in telesne moči. O da bi besede naših govornikov obrodile dober sad, sad pogum, značaja in odločnosti! Ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem je treba pokazati, kar se govori.

Novo leto je napačilo in v novem letu začnimo tudi mi novo življenje, zavedajmo se, da smo sinovi in hčere čvrstega, naroda slovenskega. Varujmo naš mili slovenski jezik, ki o njem tako lepo poje naš pesnik Stanko Vraz:

Tko nije slušao, kako,
Slovenka govori
ne zna kako rajski
angjeo s ljudmi sbori.«

Zdaj mladina imaš lepo priložnost, da se lahko naučiš marsikaj koristnega za življenje. Ne živet samo tje v en dan, kakor to delajo še mnogi, ampak porabiti vsako minuto časa! Mladina, tukaj se nudi Vam priložnost, da si lahko postavite temelj boljši bodočnosti. Seveda se najde mladina, ki Vas odvrča od zveze, pa ne poslušajte je. Taka mladina je podobna trstu, ki ga veter maje. Če tudi tu pa tam čez zvezo zahrumi kak vihar, ne se ustrašiti, ampak resnico govoriti, vselej, in povsod. Ne govoriti naenkrat: jaz odstopim od zveze, jaz nočem biti več njeni ud. Žalibog se nahaja nekaj takih, pa tem kličem: pogum, pogum! Mladi ljudje morajo vendar imeti nekaj poguma.

Srečna mladost, zlata starost,
nesrečna mladost, blatna starost!
Vse najboljšo v novem letu Vam želi
Vaša tajnica.

Slov. katol. izobraževalno društvo
»Kres« v Gradcu (Pestalozzstrasse 60, prit-

ličje na desno). Dolgo se že nismo nič oglasili in vem, da si je eden in drugi izmed naših prijateljev že mislil: Graški »Kres« je gotovo burja raznesla, ko ni od nikoder nobenega pisanja. Toda, kako se je motil! Mi se imamo tako dobro, da mu tega niti ne zamerimo. Po leti seveda ni bilo nič posebnega, ker je odšlo polovico članov iz Gradca, zato je pa sedaj tem živahnejše. Imeli smo že 8 nedeljskih predavanj. Govorili so gg. Dr. Zdešar, kurat M. Ljubša, Dr. Božič ter »Zarjana« iur. Fr. Logar in iur. Fr. Kovač. Slišali smo veliko novega. Pogovorili smo se o ljudskem štetju in začeli pripravljati tla za ustanovitev skupine Jugoslovanske Strokovne Zveze. Poleg tega so se z novembrom obnovili socialni tečaji za fante, ki imajo pod načelstvom Štefana Ermana svoj odsek kakor dekleta, »Zarjani«: phil. Puntar, iur. Česnik in iur. Kovač na teh tečajih razlagajo važna in zanimiva poglavja iz socialne vede in organizacije, fante pa kažejo razumevanje s tem, da vprašujejo, posegajo v debato, ali pa se sami poskušajo kot govorniki. Tudi nekatere članice so v zadnjem času pogumno nastopile kot govornice in žele obilo uspeha, tako gđ. Terezija Korpar, Marica Kolar in Zalka Kocuvan. Razume se, da bemo radi časopise in knjige. Precej članov in članic se je na novo naročilo na naše časnike. Ne smete pa misliti, da smo samo za resne in učene stvari, tudi veselo in zabave vžijemo veliko. Mešani, moški in ženski pevski zbor se pridno vadita pod vodstvom g. iur. Fr. Detela. Dne 9. oktobra smo priredili vinski trgat, 13. novembra Martinov večer, na sv. Štefana dan pa tombolo in zadnjega dne v letu Silvestrov večer. Zadnje dvojce se je vršilo v društvenih prostorih in je imelo na sebi značaj prave prijetne domače zabave. Pa recite, če nismo pridni. Zato je tudi prišel 4. decembra knam sam sv. Miklavž s sijajnim spremstvom in nas lepo obdaroval — samo enega je vzel parkelj.

Št. Jur ob Taboru. Nekaj o naši Dekliški zvezi. 13. svečana m. l. je bila ustanovljena. Da je bilo v njej življenje, naj dokažejo kratki podatki. Priredila je junija veliko slavnost, na kateri je njen pevski zbor zapel Ferjantičevi »Morje« in »Rožmarin«, Marija Lukmanova je deklamovala »Dekliško budnico«, Marija Blatnikova je govorila o ženskem delu, Zofka Lukmanova pa uvod k igri »Večna mladost in večna lepota«, kjer je nastopilo 14 deklet. Na ustanovitvi podružnice Slov. Straže je med drugim deklamirala Marija Blatnikova slavospev na čast sv. Cirilu in Metodu, zveza pa uprizorila »Strahove«. Pri ustanovitvi Savinjskega okrožja Zveze slov. deklet je bila zastopana tudi naša zveza, in Minka Lukmanova je bila izvoljena za tajnico okrožja. Gospodinjskega tečaja v Teharjih se je v imenu zveze udeležila Mar. Blatnikova, ki je potem poročala o njem na poudčnem shodu. Ti so bili 4. Slišale smo na njih deklamacijo »Slovenka sem« (Marija Lesjakova), govor o na-

rodnem delu slov. mladenk (Cilka Lukmanova), o snažnosti (Terezija Lesjakova), o oliki v kmečki hiši (Minka Lukmanova). Tudi zana-prej bomo po svojih močeh skrbele za laštni napredek in izobrazbo ljudstva.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Škoda, g. urednik, da niste bili pri božični veselici, ki jo je na Štefanovo priredila naša mladina. Gotovo bi tudi Vam ugajale lepe domoljubne pesmi, s katerimi nas je zabaval mešani zbor. Občudovali bi, kakor mi, mladeniče, ki so prav dobro vprizorili precej težko petdejsansko božično igro »V zadnjem trenutku«. Vse uloge, zlasti najtežja Franca Srečnika, so bile v prav spretnih rokah, da si kaj takega skoro nismo mislili. Kako srečen je bil France doma pri očetu; a šel je sreče iskat kot pomočnik v mesto, zašel med propadle socialnodemokraške »prijatelje«, ki so ga oguljufali za denar, mu oropali otroško vero; vsled tega je kmalu popolnoma propadel dušno in telesno, zapravl ves denar, prišel ob mir srca, zgubil veselje do dela in življenja ter sklenil zapuščen od svojih zapeljivcev — »prijateljev« — s kroglo si na sv. večer končati življenje. A v tem — zadnjem — trenutku ga reši brat, kapelan in predš. katol. rokodelskega društva ter ga vrne presrečnemu očetu, in France je začel novo, lepše, srečnejše življenje. Tako se godi — a ne vsikdar s tako srečnim koncem — le pre-mnogemu slov. mladeniču, ki v tujini išče svojo srečo in se da premotiti pokvarjenim to-varišem. Rešiti ali obvarovati se morejo skoro edino le po katol. društvih, katerih bi se naj povsod in vselej držali. Nazadnje so dečki s svojim ganljivim nastopom in petjem pred razsvetljenim krasnim božičnim drevescem, v naših srcih vzbudili prava božična čuvstva; spoštovanje, ljubezen in hvaležnost do božjega Deteta. Hvaležni smo prirediteljem za lep užitek? Naši mladeniči in mladenke pa bi se naj vsi oklenili bralnega društva, kjer imajo pri-ložnost, si pridobivati in izpopolnjevati za v življenju potrebno izobrazbo, uriti svoje moči pa se tudi pošteno zabavati.

Kamnica. Na Nov. leta praznik se je pri nas obhajala posebna slovesnost. Kamniški mladeniči že tako imajo na ta praznik staro-davno skupno stanovsko slovesnost. Letos pa je lepo trjančenje kamniških lepoglasnih zvo-nov naznanjalo že na predvečer in pa tudi drugi dan, da bo še nekaj posebnega v Kam-nici. Prepotrebna mlad. Mar. družba se je slo-vesno vpeljala. V ta namen so nam preč. g. superior od sv. Jožefa v prav ginljivih in pre-pričevalnih besedah govorili: Mladenič! vstani! Po slovesni sv. maši je bilo 15 mladeničev slovesno sprejetih. Navdušeno so odgovarjali na obredna vprašanja, v rokah goreče okin-čane sveče držče. Malo je sicer število, pa upamo, da bo sledilo prvim junakom Mariji-nim kmalu več. Zdaj se še nekateri nekaj skrivajo in bojijo; ko bodo pa spoznali, da Mar. družba ni nikakšen »bau-bau«, bodo s ko-rajžo prišli se oglasiti; kajti tudi v Mar. družbi korajža velja. Torej kmalu na svidenje!

Podsreda. Odkar izhaja »Naš Dom« v sedanjih obliki, vedno zastonj zasledujem, da bi prinesel kako poročilo iz naše ljube Pod-srede. In vendar tudi pri nas ni vse tako za-spano, kakor menda sklepate iz našega molka. Ravno nasprotno. Zadnji dve leti se precej živahno gibljemo, in si prizadevamo, da bi nadomestili, kar smo zamudili s prejšnjo za-spanostjo. Naše še sicer mlado kat. slov. izo-brazevalno društvo nam daje zato dovolj pri-like s svojimi krasnimi knjigami in časopisi, katere prav pridno prebiramo. Posebno se za-nimamo za »Naš Dom«, katerega vselej željno pričakujemo. Včasih nas pa tudi naša vrla dekleta in fantje izvrstno zabavajo s svojimi krasnimi nastopi v različnih gledaliških pred-stavah, pa tudi s primernimi deklamacijami in poučnimi govori. V natančnejše popisova-nje teh se ne spuščam, iste navadno itak zaz-nanjamo v Slov. Gospodarju. In v novem letu? Naše najsrčnejše želje so, da bi kmalu dobili »Dekliško zvezo«, ravno tako tudi mladeniško, za kar se prav pridno pripravljamo, in kar tudi upamo doseči s pomočjo našega vrlega vodi-telja, č. g. župnika, kateri so nam zelo naklo-njeni. Naši nasprotniki nas sicer pisano gle-dajo, ker so se varali v svojem pričakovanju, da bo po odhodu č. g. provizorja Jerneja Pod-pečana naše društvo kar tiho zaspalo, da bodo oni zasedli naše društvene prostore, in od tam razširjali svoje klaverno liberalstvo. Pa ne bo tako! Mi gremo naprej mi mladi! In kakor smo do sedaj delovali, hočemo še zana-prei samo še pridnejše in vztrajnejše, dokler ne premagamo vseh ovir, in bo naša vzvišena katoliška ideja preinila vsa srca in zavladala v naši ljubi domovini. In do tega moramo priti, z združenimi močmi moramo to doseči. Za-torej vsi dobro misleči mladeniči in dekleta, v ravnokar pričetem letu pristopite prav go-tovo k našemu prekornemu kat. slov. izo-brazevalnemu društvu in se oklenite zvez, kadar si jih bomo ustanovili — upam da ta čas ni več daleč. S pridnim prebiranjem knjig in časopisov najboljše uporabite svoj prosti čas, si bistrite um in blažite srce in pridobi-vate prepotrebne znanosti za prihodnjost. In o našem delovanju in o naših uspehih saj ti smem poročati, ljubi »Naš Dom«, kajne?

Podsrečanka.

(Le prav pridno se gibljite in nam poro-čajte. Uredn.)

Marenberg. Dovolite, gospod urednik, da se tudi me marnberške mladenke enkrat zglasimo v Vašem cenjenem listu, saj smo še tudi me pri življenju, in iz dolgega zimskega spanja smo se začele probujati. Zadnji čas je bil, da smo se zbudile in sedaj, ko smo se vzdramile, hočemo krepko korakati naprej. Kajti tudi me, nečemo biti med zadnjimi, tudi me hočemo napredovati v verskem in narod-nem oziru. Tako je naša novo ustanovljena »Marijina družba« priredila na Štefanovo dne 26. decembra veselico s sledečim vspređom: 1. Pozdrav. 2. Petje. 3. Deklamacija »Slovenka sem«. 4. Govor: kako moramo mladenke ču-vati svojo dekliško čast. 5. Šaloigra: »Čašica

kave«. 6. Deklamacija »Oljki« (zložil Simon Gregorčič.) 7. Govorila je mladenka o sovražnikih deklishe sreče. 8. Božični prizor: »Jezuščku v jaslicah«. 9. Petje. Vse se je vršilo v najboljšem redu. Pa tudi naša dekl. Marijina družba je dobila na praznik »Brezmadežnega Spočetja« 5 novih članic. Upamo da bode tudi tukaj ob narodni meji postala mladina vneta za božjo čast in slovensko domovino. Iskrene pozdrave pošilja vsem bralcem »Našega Doma« — marnberška mladenka.

Iz Marenberga smo dobili o tej prireditvi še naslednje vrstice, ki jih priobčimo v spodbudo vrlim obmejnim Slovenkam.

Dolgo niso upale nastopiti naše mladenke kot govornice, pevke in igralke, kakor mladenke po drugih krajih naše lepe slovenske domovine. Vedno so imele pripravljenih kopico izgovorov. Najpripravnejši se jim je zdel: »Saj smo hodile samo v nemško šolo; ne razumemo pravilne, čiste nove slovensčine«. Naenkrat pa so na Štefanovo minulega leta napravile veselico s precej obširnimi vsporedom. Takrat pa jim je tekla slovenska govornica, kakor bi nekaj hodile samo v slovensko šolo. Mladike, le tako naprej! To je za Vas še edini pot do izobrazbe, da bode te vrle, odločne slovenske mladenke. Odslej občujte med seboj bolj po slovensko! Čitajte pridno in pazljivo slovenske knjige in časopise. Posebno rade prebirajte »Naš Dom«, ki Vas je naučil že v starem letu veliko dobrega in koristnega. Vsaka slovenska marnberška mladenka bi morala biti naročnica »Našega Doma«. Iz njega bo se naučila pravilne, čiste, nove slovensčine; spoznavala bo sovražnike svoje materne vere in svojega maternega jezika; polagoma se bo navadila tudi samostojno misliti, da ne bodo zanjo mislili drugi ali celo njeni sovražniki, ki ji hočejo zatreti narodnost, urediti vero ter gospodarsko uničiti vse Slovence. Mladike! »Naš Dom« Vas bo izobrazil; to pomeni veliko.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Že večkrat ste velenjeni g. urednik v našem mladinskem glasilu »Našem Domu« izražali željo, da bi naj poročali, o našem mladinskem delovanju. Ker pa mi Lovrenčki mladeniči o delovanju naše M. Z. nismo sproti poročali, zato, g. urednik, blagovolite sprejeti letošnje poročilo o naših mesečnih sestankih, shodih in prireditvah v letu 1910.

1. Dne 2. januar. je priredila zveza veselico s sledečim vsporedom: 1. Mlad. Lov. Horvat je deklamiral: »Mladiška budnica«. (Naš Dom.) 2. G. Ljud. Koser je predaval: Škodljivost alkohola in korist zdravnosti. Vabil je tudi v družbo treznosti. 3. Igral se je šaljivi prizor »Žid Salomons«, in štiridejanska igra: »Kazen ne izostane.«

2. Mesečni sestanek, dne 27. febr. Spored: 1. Mlad. J. Petek je predaval: Ogibljimo se slabega berila, skrbimo, za dobre knjige in časnike. 2. Ml. L. Horvat je govoril: Slovenska kmečka mladina, ne sramuj se svojega stanu. 3. Č. g. duh. vod. vnamajo nas, da bi se pripravljali za predavanja. 4. Navduševali smo se

pa splošno, da si bomo, ako bo mogoče, ustanovili tukaj Orla.

3. Dne 4. apr. je bil impozanten mladinski shod, na katerem je govoril spoštovani bivši osrednji predsednik M. Z. Fr. Žebot, ki je posebno priporočal mladini tri najboljše prijatelje: izobraževalna društva in zveze, dobročasopisje in bratroljublje.

4. Mesečni shod dne 17. apr. Spored: 1. Predavanje č. g. kaplana Kropivšeka: O raznih človeških plemenih na zemlji. — Pri tem shodu smo imeli zadnjič č. g. kaplana Kropivšeka, ustanovitelja naše zveze v svoji sredi. V kratkem potem smo namreč zvedeli žalostno novico, da nas morajo zapustiti. Iz srca se jim zahvaljujemo za vso poštrevnost in trud, ki so ga imeli z nami.

5. Mesečni sest., dne 29. maja. Spored: 1. Č. g. župnik in duh. svet. J. Sinko so pozdravili vse udeležence, ter nas s pohvalnim izrazom spodbujali za nadaljno delovanje pri zvezi. 2. Ml. L. Horvat je govoril o namenu M. Z., katere se potegujejo tudi za pošteno mladeniško življenje. 3. Ml. A. Kajnih je deklamiral: »Oblast ognjak«. 4. Sledil je šaljiv prizor »Pred sodnikom«. 5. Novodošli č. g. kaplan Skvarč so nas opozarjali, naj se varujemo vsega, kar bi škodovalo našemu zdravju, posebno nikotina, alkohola in ponočevanja. Obljubili so nam tudi prihodnjo pomoč v naši zvezi, za kar smo se jim priporočali.

6. Mes. sest., dne 13. junija. Spored: 1. Ml. Fr. Kleižar deklamira: »Kmetški hiši« (S. Gregorčič.) 2. Č. g. kaplan Skvarč, govori o značajnosti in resnicoljubnosti. 3. Ml. L. Horvat, prečita neko šaljivo dogodbico iz »Našega Doma«.

7. Ciril in Metodova slavnost, dne 10. jul. Vodili so to prireditev č. g. župnik. Dnevni red: 1. Deklamacija: Ciril in Metod na Slovenskem, katero so deklamirali: Mladike T. Holc: »Uvod«. Mladike A. Kajnih: »Metod poučuje ljudstvo v veri«. Mladike L. Horvat: »Ciril poučuje ljudstvo o ljubezni do naroda in jezika«. Mladike Al. Šošterič: »Konec«. 2. Govorili so č. g. duh. svet. o staroslovenskih črkah, ter nas vnamali, naj bi se tudi mi trudili za čast in blagostanje našega naroda, kakor nam to kaže mnogo prelepih zgledov. 3. Razveselil nas je deklishe pevski zbor s petjem na čast sv. Cirilu in Metodu.

8. Veselica izobr. društva dne 31. jul. M. Z. je sodelovala pri njej s sledečimi točkami: 1. Mladiška pevski zbor je zapel: »Naprej zastava Slave«. 2. Mladike so uprizorili igro: »Krčmar pri zvitem rogu«.

9. Meseč. sest. dne 25. septembra. Spored: 1. Ml. Fr. Kleižar je deklamiral: »Oj čuvaj cvet, mladostnih let«. (Naš Dom.) 2. G. jurist J. Koser je predaval o dobrih in slabih prijateljih mladičev. 3. Ml. Fr. Čuš je govoril: Delujmo in vnamajmo se za resnico in pravico. 4. Kot v zabavo se je prečitala neka šaljiva dogodbica.

10. Tretjeletni občni zbor M. Z. dne 20. nov. Spored: 1. Predsednik Fr. Horvat, je pozdravil vse udeležence ter jih spodbujal za delov. v prih. letu. 2. Tajnik L. Horvat in blagajnik Iv. Petek, podasta

vsak svoje poročilo. 3. Č. g. duh. svetovalec priporočajo agitacijo, pošteno časopisje in sploh vse, kar pripomore, da naša društva obstajajo in se ojačujejo. 4. Č. g. kaplan Skvarč razloži mladeničem, kje da imajo kršč. slov. mladeniči svoje prijatelje ali v liberalcih in nemškutarjih, ki jih celo z grdimi prijimki obkladajo ali v krščanskih strankah. Razloži tudi vsebino knjige: „O lepem vedenju“ ter jo priporočajo v čitanje. 5. Volitev odbora. In sicer so bili izvoljeni: Fr. Horvat za predsednika, Mar. Gril za podpredsed. Lovr. Horvat za tajn., Fr. Vnuk za tajn. nam., Fr. Čuš za blag., Iv. Petek za blag. nam. in Fr. Kokol kot odbornika.

11. Zveza se je udeležila po svojih zastopnikih združnega tečaja v Mariboru in Mlad. shoda na Polensaku.

Govorniške vaje.

Naš sovražnik.

Predragi tovariši! Petnajsto in šestnajsto stoletje je in ostane v zgodovini slovenskega naroda za vedno v žalostnem spominu. V tistih časih so namreč po slovenskih deželah razsajali grozoviti sovražniki, divji Turki. Kamor so ti divjaki prihrumeli, povsod so človeška bivališča, trge in vasi požgali, hiše božje oropali, mirne prebivalce pa tirali seboj na Turško, kjer so jih potem prodali v strašno sužnost. Kar si je ubogi slovenski kmet s trdom in trpljenjem pridelal in pridobil, vse je ta grozoviti sovražnik uničil in pokončal. Jok in stok ubogega slovenskega ljudstva se je takrat slišal na vse strani. Najbitkejši udarec pa je ta neusmiljeni sovražnik naši mili domovini zadal s tem, da je njene sinove odpeljal seboj na Turško, jih tamkaj vzgajil za svoje vojake, ter po tem ž njimi napadal njih lastno domovino. Kdo izmed Vas, predragi mi tovariši, še ni čital ali slišal pripovedovati o turških janičarjih, ki so bili skozi dvesto let strah cele Evrope? Ko so namreč Turki po slovenskih deželah ropali in požigali, so vse dečke do sedmega leta ugrabili, jih seboj na Turško odpeljali, tamkaj pa jih niso, kakor odrasle ljudi prodali v sužnost, ampak so jih vzgajili za turške vojake. Ti so bili združeni v posebnih oddelkih, in ti oddelki so se imenovali turški janičarji. Po svojem značaju so bili hrabri in pogumni, toda njih napačna turška vzgoja je zatrla v njih vsak čut usmiljenja do človeka ter tako povzročila, da so bili ravno tako neusmiljeni in grozoviti, kakor vsi drugi turški vojaki. V vednem strahu, da prihruje krvoločni sovražnik ropat in morit, ter požigat, pripravljali so se naši pradedje na vojsko, utrjevali cerkve in gradove, med tem pa tudi po božno molili in prosili Boga pomoči. Vsemo-gočni kralj nebes in zemlje je uslišal njih po božne molitve in goreče prošnje. Podelil je zmago krščanskemu orožju. Združile so se krščanske vojske ter z božjo pomočjo premagale največjega sovražnika krščanstva in strle za vedno turško moč. Zanaprej si Turki niso več upali črez meje ropat in požigat, in hvala Bogu, tudi naših slovenskih dežel niso

Torej, predragi mladeniči Lovrenčiki! V poročilu naše Mlad. zveze vidimo, da je tudi pri nas storjen nekak začetek delovanja na izobraževalnem polju. Slišali smo že marsikaj poučnega na naših shodih, ter se imeli tu pa tam priliko kratkočasiti in razvedriti na veselicah. Toda to je še vse premalo. Z veseljem se zbirajmo v bodoče v bralni sobi, berimo tam časnike in si izposojimo poučne knjige ter delujmo pri zvezi z vso požrtvovalnostjo. Udeležujmo se tudi v večjem številu naših shodov kakor do zdaj in hitro bomo spoznali, kako koristne so nam naše zveze. Na zdar toraj v prihodnjem letu!

več obiskali. Pa tudi naše slavne pradede, ki so se v tolikih bojih s tem najhujšim sovražnikom krščanstva izkazali kot hrabre in pogumne krščanske junake, pokriva že dolgo zelena gomila. Toda spomin na njih slavne čine še sedaj živi med nami ter vzbuja v naših srcih spoštovanje in ljubezen do njih, da so nam ohranili našo ljubo domovino. Globoko si je oddahnil naš ljubi slovenski narod po odhodu teh krvoločnih divjakov. Toda žalibog, Turki so že zdavnaj odšli iz naših krajev, sovražnikov slovenskega naroda pa ni zmanjkalo do današnjega dne. Tudi današnji čas ima naša mila domovina mnogotere sovražnike, kateri jo napadajo in spravljajo v nesrečo njene slovenske sinove. O enem izmed največjih sovražnikov slovenskega ljudstva sem se Vam, predragi mi tovariši, namenil nekoliko besed izpregovoriti. Ta sovražnik, ki je pokončal že na tisoče in tisoče ljudi, kateri spravlja v nesrečo in pogubo tudi naše slovenske mladeniče in može, ima arabsko ime, poznan je po celem svetu, torej tudi med slovenskim ljudstvom. Ime mu je alkohol. To je tisti sovražnik, ki najbolj škoduje slovenskemu ljudstvu. Kaj pa pomeni beseda alkohol? Alkohol je, kakor že omenjeno, arabska beseda, ki po naše pomeni moč opojnih pijač. Čim več alkohola se nahaja v katerikoli pijači, tem preje omami in opijani človeka.

Med vsemi opojnimi pijačami obsega žganje v sebi največ alkohola, pa tudi v vinu in pivu se ga nahaja nekoliko, vendar ne v tako veliki meri, kakor v žganju. Zategadelj se pa tudi vino ali pivo ne sme imenovati, da je naravnost strup za človeka, toda če se pa uživa v preveliki meri, človeku prav nič ne koristi, ampak le škoduje. Tem bolj se pa lahko reče o žganju, da je naravnost strup za človeško telo, posebno pa za mladino. Zlasti mladi, nedorasli ljudje naj bi se žganja varovali kakor strupene kače. Ravno zato, ker se dandanes dajejo opojne pijače še celo majhnim otrokom, ki še prav govoriti ne znajo, vidimo in srečavamo toliko blelih in bolehavih otrok, pa tudi doraslih mladeničev, kateri se vsi imajo za svojo bolezen zahvaliti sovražniku alkoholu.

Človeku, ki je začel pijančevati, ni prav nič dobro, ko se ga je prvokrat pošteno nalezel. Slabo mu prihaja, noge se mu začnejo opotekati in trše se po celem životu, toda kmalu se temu privadi, v začetku pije po malem, potem pa čim dalje bolj, tako človek prav kmalu postane popoln pijanec.

V tem pa tiči ono najhujše zlo, to je da človek, ki se je enkrat vdal pijači, se le težko odvadi, le redkokdaj zapusti svoj žalostni stan. Saj nam je znan stari slovenski pregovor, ki pravi: »Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne«. Vsakdanja žalostna izkušnja nam potrjuje resničnost tega pregovora.

Sovražnik alkohol pa ne oslabi človeku samo volje, da se ne more rešiti iz njegovih zanj, ampak mu omami tudi njegov razum, da ne more resno premisliti človek, kaj stori, kar bi trezen nikdar ne storil!

Kolikrat se zgodi, da se ljudje, ki so si bili poprej tesni prijatelji, v pijanosti skregajo in včasih tudi krvavo stepejo, potem pa eden drugega tako sovražijo, da se kar videti ne morejo. Alkohol je vir neštetim pretepom in pobojem, ki se dogajajo dan za dnevom. On izpodkopava človeku zdravje, pa mu jemlje tudi čast in dobro ime.

V predmestju mesta Lion na Francoskem so nekega dne našli moža, ki je nekaj čudnega delal. Meril je namreč vrata nekega poslopja. Vsakokrat, ko je premeril, je nekoliko postal, kakor bi ves zamišljen hotel razvozljati težko nalogo. Potem pa je, kakor bi naloge ne mogel rešiti, začel znova meriti. Tako je meril vrata do desetkrat. Med tem se zbere velika množica okoli moža, znanega pijanca in zapravljivca. Ta pa nadaljuje svoj samogovor z daleč

donečim glasom: »Vendar je le res. Imel sem njive, travnike in gozde, vse je šlo tu skozi. Imel sem več hiš, vse je romalo po tej poti in vendar ne merijo ta vrata do cela dveh metrov. Vse, kar sem imel, čast, imetje, blagostanje, družina, vse je šlo tu skozi, le jaz ne morem več skozi, jaz nimam več denarja, in zdaj me vržejo ven«.

Koliko je ljudi tudi med slovenskim narodom, ki so podobni temu možu, ki je v pijanosti zapravil svoje premoženje, čast in dobro ime. S strahom pred pijančevanjem nas mora navdati že poročilo, da alkohol pomori vsako leto nad šestdeset tisoč ljudi. Lahko nam je torej verjeti, kar pravi naš narodni pregovor: »Zganje pomori jih več, kakor kuga, glad in meč. Vse te šibe božje trpijo le nekaj časa; sovražnik alkohol pa ubija in mori človeški rod že stoletja in stoletja«.

Predragi tovariši! Videli in spoznali smo, koliko gorja, koliko britkosti povzroči naš najhujši sovražnik človeškemu rodu, posebno slovenskemu ljudstvu. Mi živimo v krajih, kjer je dosti pijače. Bodimo pametni, bodimo zmerni pri pitju in varujmo se opijanjenja po vinu, žganja pa sploh ne pijmo nikdar. Žganje nam zatruplja naše mlado srce, nam uničuje naše zdravje in naše telesne moči. Varujmo se tega sovražnika, da nas ne dobi v svoje mreže. Ostanimo trezni in delujemo z vsemi močmi, da se ta ostudna razvada, kolikor mogoče odpravi iz našega naroda. Vsem ki se hočejo, tudi zanaprej varovati pijančevanja, ter hočejo ostati trezni pa kličemo: »Ostanite tudi zanaprej zmerni in trezni, vi boste najmočnejša opora mile slovenske domovine in srečna bodo leta Vašega življenja«.

Drobtinice.

Šolarji na Dunaju. Dne 1. okt. 1910 so našli v dunajskih ljudskih in meščanskih šolah 242.368 otrok in sicer: 119.954 dečkov in 122.432 deklic. V oddelku za slaboumne je 151 dečkov in 119 deklic. Torej vseh skupaj 242.556. V ljudski šoli je 186.271, v meščanski pa 56.115 otrok. 2486 dečkov in 1701 deklic še nima 6 let, 651 dečkov in 680 deklic pa že 14 let. Razredov je 4835.

Začetek novega leta je skoraj vsem narodom svet dan. Stari Egipčani so začeli novo leto 19. ali 20. julija po našem računu ter so ta dan bile velike svečanosti in daritve. Posvečen je bil ta dan zlasti boginji Izidi. V jutro tega dne je kralj sprejemal darove od svojih uradnikov. Kitajci, Babilonci, Peržani so začeli novo leto s pomladanskim enakonočjem (21. marca). Takrat so častili rojstvo spomladanskega solnca, katero so imeli za boga. Judje so začeli novo leto s 1. dnem sedmega meseca (po priliki naš september), a šele po babilonski sužnosti, poprej je bil to le bolj slovesen praznik mladega meseca. Grki so različno začeli novo leto. Pri Aten-

cih se je začelo novo leto s prvim mlajem po kresu (21. jun.), pri Spartancih z jes. enakonoč. pri Eolcih z zimskim solničnim obratom (21. dec.). Kot praznika niso častili tega dneva. Rimljani so prvotno začeli novo leto s 1. marcem. od l. 46. pred Kristusom pa s 1. januarijem in ta dan so prirejali velike svečanosti, veselice in igre, včasih zelo razuzdane. Da bi cerkev odvrnila vernike od teh grdobij, je vpeljala praznik obrezovanja Gospodovega, po nekaterih krajih pa post. Vendar še so v srednjem veku ta dan noreli kakor o pustu. Na novega leta dan so si Rimljani medsebojno čestitali in in darove pošiljali, kar se je ohranilo do današnjega dne. — Cerkveno leto se začne, kakor znano, s prvo adv. nedeljo, meščansko leto se je pri kristjanih od nekdanj začelo s 1. januarijem, ampak ne povsod, ponekod se je začelo novo leto ob Božiču, ob Marijinem oznanjenju (25. marca) ali pa ob Veliki noči — Mohamedanci štejejo leta in meseca po luninih spremilih, zatorej se tudi začetek leta spreminja. L. 1900 se je n. pr. novo leto začelo 13. januarija.